

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านสิ่งทอพื้นเมืองแพรวกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

รายงานผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์

โครงการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ
จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้รับผิดชอบ

นายรัชชัย เคหะบาล

สาขานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะศิลปศาสตร์

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านสิ่งทอพื้นเมืองแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

งบประมาณประจำปี พ.ศ.2563

กันยายน 2563

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดกาฬสินธุ์ งบประมาณประจำปี พ.ศ.2563 ดำเนินงานภายใต้โครงการศูนย์ความเป็นเลิศด้านสิ่งทอพื้นเมืองแพรวา กาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เพื่อพัฒนาและยกระดับการจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนและเครือข่ายให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนแบบองค์รวมด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ การศึกษา สังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ ผลการดำเนินงาน คือ ได้ดำเนินการกับกลุ่ม/ชุมชน จำนวน 5 แห่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 81 ราย ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ มีรายละเอียดดังนี้

1) ผลักดันผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของไวรัส COVID 19 เนื่องจากผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ GI ต้องมีการศึกษาอย่างละเอียดและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงมีเปลี่ยนแปลงเป็นในการส่งเสริมยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยแต่ละพื้นที่มีการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ คือ ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน 1 กลุ่ม

2) การพัฒนาและยกระดับการจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนเครือข่ายให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีการวางแผนด้านการผลิต สนับสนุนวัสดุให้กับวิสาหกิจชุมชน ยกระดับกลุ่มจาก “OTOP” เป็น “วิสาหกิจชุมชน” พัฒนาช่องทางการจำหน่าย ให้ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด อย่างยั่งยืน มีการจัด กิจกรรมให้ความรู้ด้าน การจัดการด้านการผลิต และด้านการตลาด ส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนทุกกลุ่มใช้สีธรรมชาติทดแทนการใช้สารเคมีในการย้อมในการยกระดับผลิตภัณฑ์ และเพื่อสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค รวมทั้งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ทุกกลุ่มหันกลับมานำวัสดุธรรมชาติมาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าจัดกิจกรรมเพื่อสังคมด้วยการระดมผ้าป่าข้าวสารและอาหารแห้งภายในชุมชนและจากเครือข่าย เพื่อนำไปช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 จัดตั้งกองทุนพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนเป้าหมายให้กลุ่มมีกองทุนกลางเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน

3) ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนแบบองค์รวม ในชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีการประเมิน การ

ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตแบบองค์รวมชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการประเมินพบว่า คะแนนเฉลี่ยรวม อยู่ที่ 4.08 อยู่ในระดับดี ส่วนการประเมินรายได้มีรายละเอียดดังนี้ ด้านรายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้า เพิ่มขึ้นจากเดิม 1,640 บาทต่อคนต่อเดือน เป็นคนละ 1,980 บาทต่อ

คนต่อเดือน เฉลี่ย คนละ 340 บาท คิดเป็น ร้อยละ 20.73 ด้านความสุข เพิ่มขึ้นจากเดิม 4.13 เป็น 4.37 คะแนน อยู่ในระดับดี 0.24 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 5.81 ด้านความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม จากเดิม 3.35 เป็น 4.01 คะแนน อยู่ในระดับดี เพิ่มขึ้น 0.66 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 19.64 ด้านความรู้/ทักษะในการจัดการผลิตภัณฑ์ จากเดิม 3.03 เป็น 3.87 คะแนน เพิ่มขึ้น 0.84 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 27.59

ปัญหาและอุปสรรค คือ จากการระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมอบรม และศึกษาดูงาน ได้ และ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้การจำหน่ายสินค้าได้ลดลง

คำนำ

รายงานโครงการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดกาฬสินธุ์ ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2563 เนื้อหารายงานประกอบไปด้วย บทสรุปผู้บริหาร คำนำ สารบัญ และสรุปผลตามแบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ คณะทำงานและ กลุ่มผู้ประกอบการOTOP ที่มีส่วนร่วมในการผลักดันยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ คณะทำงานหวังว่ารายงานนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจต่อไป

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
รายงานผลการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	1-18

รายงานผลการดำเนินงานโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

1. ชื่อหน่วยงาน : ...สถาบันวิจัยและพัฒนา.....
2. ชื่อโครงการ : ยกกระต๊อบรายได้และคุณภาพชีวิตของชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดกาฬสินธุ์
3. วันที่ดำเนินงานโครงการ
มกราคม 2563 – กันยายน พ.ศ. 2563
 ไตรมาสที่ 1 : ระบุ (วัน/เดือน)..... ไตรมาสที่ 2 : ระบุ (วัน/เดือน).....
 ไตรมาสที่ 3 : ระบุ (วัน/เดือน)..... ไตรมาสที่ 4 : ระบุ (วัน/เดือน).....
สถานะโครงการ ยังไม่สิ้นสุดโครงการ สิ้นสุดโครงการแล้ว

4. แผนงานและความสอดคล้อง

4.1 แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ระบุ) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

4.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ระบุ) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขัน ได้อย่างยั่งยืน

4.3 แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

4.3.1 ประเด็นที่ แผนปฏิบัติการด้านที่ 2 สร้างความโดดเด่นด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี

4.3.2 เป้าหมายที่ 1 การเกษตรสร้างมูลค่า

4.3.3 ตัวชี้วัด ผลผลิตงานด้านนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีด้านการเกษตรที่นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ภายในระยะเวลา 1 ปี

5. หลักการและเหตุผล

จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นจังหวัดที่มีปัญหาความยากจนเรื้อรังติดต่อกันเป็นระยะเวลามากกว่า 5 ปีและจากข้อมูลรายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ป2560 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล ป2559) จังหวัดกาฬสินธุ์มีประชากรที่อยู่ใตเส้นความยากจนเป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ โดยจังหวัดกาฬสินธุ์มีสัดส่วนคนจนอยู่ที่ร้อยละ 31.99 โดยมีแนวโน้มที่มีสัดส่วนคนจนเพิ่มสูงขึ้น จังหวัดกาฬสินธุ์ได้จัดทำโครงการ Kalasin happiness Model โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนขั้นพื้นฐานและยกระดับรายได้ของประชาชน บนพื้นฐานความยั่งยืน และแต่ละปีจะต้องสามารถลดลงร้อยละ 2.5 ต่อปี จังหวัดกาฬสินธุ์มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีตั้งแต่ปี 2558-2561 โดยล่าสุด 2561 มีรายได้จากการจำหน่ายสูงถึง 3,980.54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่าย เมื่อปี 2560 เทียบกับปัจจุบัน 2561 สูงขึ้นมากคิดเป็นร้อยละ 20.69 ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ คือ ผ้าไหมแพรวา และข้าวเหนียวเขาวง โดยผ้าไหมแพรวาสามารถสร้างรายได้ จากการจำหน่ายผ้าไหมแพรวาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาการเติบโตของมูลค่าการจำหน่ายจาก ปี 2557-ปี 2561 เพิ่มขึ้นเป็น 211.57 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้นสูงถึง 206.39 หรือคิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้นสูงถึง 51.60 ต่อปี ส่วนข้าวเหนียวเขาวงในปี พ.ศ.2561 ก็มีมูลค่าการจำหน่ายสูงถึง 247.46 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น สามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้สูงขึ้นได้

ในปีงบประมาณ 2562 ที่ผ่านมาศูนย์ความเป็นเลิศด้านสิ่งทอพื้นเมืองแพรวากาฬสินธุ์ ได้จัดโครงการ ฟอกสี-ย้อมสี สิ่งทอพื้นบ้านให้มีมาตรฐาน โครงการย่อย ภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมือง ภายใต้โครงการ Kalasin City : Traditional and Creative Textiles. ผลการดำเนินงานพบว่า ผลิตภัณฑ์ผ้าทอย้อมมีธรรมชาติมีมาตรฐานสูงขึ้น ได้รับการรับรองตราสัญลักษณ์นกยูงพระราชทาน ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น เฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณ 2.2 เท่า คิดเป็นร้อยละ 220 นอกจากนี้กลุ่มยังเป็นที่รู้จักของตลาดมากขึ้นจากผลงานการได้รับรางวัลจากการประกวดผ้าผู้ไทย ส่งผลให้มียอดสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ประมาณ ร้อยละ 20 นอกจากนี้จากการดำเนินงานได้ค้นพบศักยภาพและความโดดเด่นทางภูมิศาสตร์ คือผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ โดยเฉพาะ ผ้าฝ้ายย้อมครามปลอดภัย ในเขตพื้นที่อำเภอห้วยผึ้ง นาแก เขาวง กุฉินารายณ์ และ คำม่วง ซึ่งเป็นเขตพื้นที่รอบ

เทือกเขาภูพานที่สามารถปลูกฝ้ายและครามที่มีคุณภาพสูง ปลอดภัยจากสารพิษ มีผลลดการทอที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไท ฝ้ายฝ้ายย้อมครามในเขตพื้นที่ดังกล่าวนับวันจะมีมูลค่าสูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 20 ต่อปี เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) กับกลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ในอำเภออื่นๆ เช่น อำเภอเมือง อำเภอกมลาไสย ไปจนถึงต่างจังหวัด รวมถึงตัวแทนจำหน่ายรายใหญ่ภายในและต่างประเทศอย่างบริษัท King Power ที่ได้สั่งผลิตสินค้าที่ทำจากฝ้ายย้อมครามเพื่อนำไปจำหน่ายมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีโอกาที่จะยื่นจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ได้หากมีการผลักดันอย่างจริงจัง แต่ในขณะเดียวกันพื้นที่ยังประสบปัญหา เรื่อง ปัญหาการวางแผนการผลิตฝ้ายและครามที่มีปริมาณไม่เพียงพอ ปัญหาคุณภาพในการย้อม และความหลากหลายของผลผลิตในการย้อม รวมถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ส่วนใหญ่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และมีช่องทางการตลาดที่ยังจำกัด

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนขั้นพื้นฐาน และ ยกระดับรายได้ของประชาชน บนพื้นฐานความยั่งยืน หากแต่จะเน้นเพียงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้วยการเพิ่มรายได้เพียงอย่างเดียวอาจไม่พอเนื่องจากความยากจนมีเหตุปัจจัยที่ซับซ้อน แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงต้องอาศัยการคิดที่รอบด้านแบบองค์รวม รวมถึงสร้างความร่วมมือกันในหลายภาคส่วน กรณีศึกษาที่ดี หรือ Best Practice การพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่แบบองค์รวม ที่ประสบความสำเร็จของบริษัทเบทาโกร เรียกว่า ช่างสาธิตาโมเดล ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี สามารถเป็นต้นแบบในการขยายผลได้ จากการนำแนวคิดและกระบวนการพัฒนาดังกล่าวมาใช้ เกิดผลลัพธ์ต่อชุมชน คือ 1. ด้านเศรษฐกิจ อาชีพหลัก (พืชหลัก) ทำให้เกษตรกรในตำบลช่องสาริกามีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักเพิ่มขึ้นเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาการปลูกพืชอย่างยั่งยืน 2.ด้านสุขภาพ คนในตำบลในช่องสาริกา “80 ปียังแจ๋ว มีตั้งค์ ยั่งยืน” มีการพัฒนาจากข้อมูลด้านสุขภาพ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร(อสม.) และการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ(กลไกหลัก) 3.ด้านสังคม ชุมชนมีกลไกในการพัฒนาด้วยตนเอง เช่น การพัฒนาธนาคารพัฒนาหมู่บ้าน 4.ด้านการศึกษา โรงเรียนทำหน้าที่หลักของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีแผนงานช่วยเหลือชุมชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง 5.สิ่งแวดล้อม ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ร่วมใช้ ร่วมรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม บทเรียนของหน่วยงานกิจกรรมเพื่อสังคม ภายใต้สำนักพัฒนาความยั่งยืนเครือเบทาโกร จะนำมาสู่โครงการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งใช้พื้นที่ 1 ชุมชน คือบ้านคำบัง หมู่ 1 ตำบลคำบัง อำเภอห้วยผึ้ง เป็นพื้นที่นำร่องยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตแบบองค์รวมในชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ โดยการประยุกต์แนวทางการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่แบบองค์รวม (Holistic Area-based Community Development : HAB) ที่นำกระบวนการเข้าพัฒนาชุมชน และแก้ไขปัญหาแบบทุกมิติ มีการขีดขอบเขตการพัฒนาที่ชัดเจน และมีกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนแนวทางอย่างเป็นระบบ พร้อมสร้างเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน กับเครือข่ายชุมชนอื่นๆไปพร้อมกันด้วย

6. วัตถุประสงค์

- 6.1 เพื่อผลักดันผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)
- 6.2 เพื่อพัฒนาและยกระดับการจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนและเครือข่ายให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

6.3 เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนแบบองค์รวมด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ การศึกษา สังคมและสิ่งแวดล้อม ในชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ

7. ตัวชี้วัด/เป้าหมาย

	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
เชิงปริมาณ	1.ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI)	1 ประเภท	0 ประเภท แต่ได้ มผช.1 ประเภท และยื่นขอมาตรฐานOTOP
	2.อัตราการรายได้ของกลุ่มผู้ประกอบการ OTOP เพิ่มขึ้น	ร้อยละ 10	ร้อยละ 20.73
	3.ช่องทางการตลาดผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติเพิ่มขึ้น	1 แห่ง	2 แห่ง 1.จำหน่ายผ่านเฟสบุ๊ค 2.พัฒนาสถานที่ผลิตให้เป็นสถานที่จำหน่าย
	4.สื่อเรื่องยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของชุมชนด้านผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติจังหวัดกาฬสินธุ์	1 เรื่อง	0 เรื่อง
	5.กิจกรรมยกระดับคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม ของสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการ OTOP ที่เข้าร่วมโครงการ	2 กิจกรรม	3 กิจกรรม
เชิงคุณภาพ	1.ค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินคุณภาพชีวิตแบบองค์รวมด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ การศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น	4.00 (ระดับดี)	4.08 (ระดับดี)
	2.ความสามารถในการจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มผู้ประกอบการ OTOP	3.50 (ระดับดี)	3.87 (ระดับดี)
	3.กองทุนพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ	1 แห่ง	2 แห่ง
	4.อัตราการร่วมลงทุนจากชุมชนเป้าหมายและเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของชุมชนผ้าทอพื้นเมือง เมื่อเทียบกับบโครงการทั้งหมด	ร้อยละ 20	ร้อยละ 20 วิสาหกิจชุมชนสมทบในรูปแบบวัสดุ อุปกรณ์บางอย่าง เช่น เส้นไหม/วัตถุดิบธรรมชาติให้สี/เครื่องทอ /ค่าแรง

8. กิจกรรม และ ผลการดำเนินการ

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ประเมินและวางแผนยกระดับคุณภาพชีวิตแบบองค์รวมในชุมชนเป้าหมายหลัก

กลุ่ม	ผู้ตอบแบบประเมิน	รายได้จากการทำผลิตภัณฑ์ผ้า (บาท/คน/เดือน) พ.ค.63	ความสุขกาย+ใจ (5คะแนน) พ.ค.63	ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (5คะแนน) พ.ค.63	ความรู้/ทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสีธรรมชาติ (5คะแนน) พ.ค.63
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย ม.3	26	800	3.95	3.54	3.12
วิสาหกิจชุมชนเสื้อเย็บด้วยจักร ปักด้วยมือ กลุ่มสตรีคำบง	24	1,400	3.68	3.32	3.25
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มภูไทกุดตาไใกล้เก็บซิด	6	1,500	3.87	3.17	3.00
กลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านโคก	15	2,000	4.55	3.42	3.23
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองแพรวาบ้านจาน	10	2,500	4.60	3.32	2.54
รวม	81	1,640	4.13	3.35	3.03

ภาพที่ 1 ประเมินและวางแผนยกระดับคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม ในชุมชนเป้าหมายหลัก

กิจกรรมที่ 2 ศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบด้านยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของชุมชนด้านผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ

ผลการดำเนินงาน

ไม่ดำเนินการเนื่องจากสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด 19

กิจกรรมที่ 3 อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลักดันผ้าทอย้อมสีธรรมชาติให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบงชี้ทาง
ภูมิศาสตร์ (GI)

และ กิจกรรมที่ 4 ประชุมผลักดันผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติเพื่อยื่นขึ้นทะเบียนสิ่งบงชี้ทาง
ภูมิศาสตร์(GI)

ผลการดำเนินงาน

ไม่ดำเนินการเรื่องทะเบียนสิ่งบงชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เนื่องจากสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด 19 และ
เรื่องผ้าคราม GI ต้องมีการศึกษาอย่างละเอียดและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน จึงมีเปลี่ยนแปลงเป็นในการส่งเสริม
ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยแต่ละพื้นที่ที่มีการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ดังนี้

ที่	กลุ่ม	มาตรฐานผลิตภัณฑ์	หลักฐานการรับรอง
1	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง บ้านดงน้อย ม.3	มผช.	
2	วิสาหกิจชุมชนเสื่อเย็บด้วยจักร ปักด้วยมือ กลุ่มสตรีคำบง	ยังอยู่ในระหว่างยื่นขอ มาตรฐาน ปี 2563	
3	กลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านโคก	ยังอยู่ในระหว่างยื่นขอ มาตรฐาน ปี 2563	
4	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้า พื้นเมืองแพรวบ้านจาน	ยังอยู่ในระหว่างยื่นขอ มาตรฐาน ปี 2563	
5	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มภูไททุกตาใกล้ เก็บขิด	ยังอยู่ในระหว่างยื่นขอ มาตรฐาน ปี 2563	

กิจกรรมที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการการย้อมสีธรรมชาติด้วยวิธีการย้อมเย็น และ เทคนิคย้อมผสมสีที่
เป็นมิตรต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างมูลค่าผ้าทอพื้นเมืองแก่ชุมชนเป้าหมายหลักและเครือข่าย

ผลการดำเนินงาน

ไม่ดำเนินการเนื่องปรับเปลี่ยนเป็นงบประมาณหมวดจัดซื้อวัสดุ เนื่องจากสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด 19
แต่ได้มีการส่งหนังสือและสื่อวีดิโอการย้อมสีธรรมชาติ และ แนะนำแหล่งเรียนรู้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ภาพที่ 2 สื่อการเรียนรู้ที่แนะนำให้กลุ่มนำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์
 กิจกรรมที่ 6 พัฒนาและยกระดับการจัดการผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนให้
 สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แก่ชุมชนเป้าหมายและชุมชนเครือข่าย มีการดำเนินงานดังนี้

6.1 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

1.การวางแผนด้านการผลิต

ที่	กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์เดิม	ผลิตภัณฑ์ใหม่	ลูกค้า	ช่องทางการขาย
1	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย ม.3	ผ้ามัดย้อมและผ้าทอลายขัดสีธรรมชาติ	พวงกุญแจ, ตุ๊กตา, กระเป๋า	เด็ก,วัยรุ่น,วัยทำงาน	ออนไลน์/ออฟไลน์
2	วิสาหกิจชุมชนเสื่อเย็บด้วยจักร ปักด้วยมือ กลุ่มสตรีตำบลบง	ผ้าฝ้ายย้อมครามและสีธรรมชาติอื่นๆ	กระเป๋าและย่ามพื้นเมือง	วัยรุ่น,วัยทำงาน	ออนไลน์/ออฟไลน์
3	กลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้านโคก	ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ	เช็ดขัดและเนคไท	วัยรุ่น,วัยทำงาน	ออนไลน์/ออฟไลน์
4	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองแพรวบ้านจวน	ผ้าแพรวและผ้ามัดหมี่	ย่าม/กระเป๋าไหมแพรว/ผ้ามัดหมี่	วัยรุ่น,วัยทำงาน ผู้สูงอายุ	ออนไลน์/ออฟไลน์
5	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มภูไทกูดตาไถ้เก็บขิด	ผ้าฝ้ายย้อมครามและสีธรรมชาติอื่นๆ	หน้ากากผ้า	ทุกวัย	ออนไลน์/ออฟไลน์

2.สนับสนุนวัสดุให้กับวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 กลุ่ม เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	รายการวัสดุ	จำนวน
1	ฝ้ายเข็นมือแท้	112 กก.
2	ดอกดาวเรืองแห้ง	60 กก.
3	แก่นฝาง	150 กก.
4	ดอกอัญชันแห้ง	60 กก.
5	ครั่งแห้ง	84 กก.
6	ยางยืดขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 3 มม.	600 ท่อ

7	ผ้าสาหลู หน้ากว้างไม่น้อยกว่า 80 ซม.	600 เมตร
8	เนื้อครามดิบ	510 กก.
9	ซีไถ้ธรรมชาติ	233 กก.
10	หม้อคราม (โอง่ดิน)	20 ใบ
11	มะขามเปียก	100 กก.

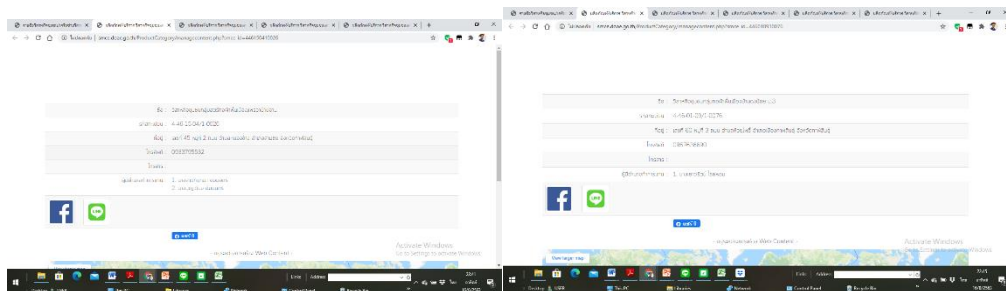

ภาพที่ 3 มอบวัสดุเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนดำเนินการ

3. ยกกระดับกลุ่มจาก “OTOP” เป็น “วิสาหกิจชุมชน”

ได้สนับสนุนให้กลุ่มไปยื่นจดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ปัจจุบันได้รับการขึ้นทะเบียน จำนวน 2 กลุ่ม คือ

- 1.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย ม.3
- 2.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองแพรวาบ้านจาน

ภาพที่ 4 วิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นทะเบียนออนไลน์

4.พัฒนาช่องทางการจำหน่าย

4.1 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย ม.3 จัดทำแฟนเพจเฟซบุ๊กและพัฒนาแหล่งผลิตเพื่อเผยแพร่ความรู้ และจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม

ภาพที่ 5 ช่องทางการจำหน่ายของกลุ่ม

4.2 วิสาหกิจชุมชนเสื่อยี่บด้วยจักร ปักด้วยมือ กลุ่มสตรีค่าง เปิดบ้านเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง

ภาพที่ 6 ภาพข่าวช่องทางการจำหน่ายของกลุ่ม

6.2 ด้านการศึกษา ให้ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดอย่างยั่งยืน

มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้าน การจัดการด้านการผลิต นอกจากนี้ยังแผนในด้านการตลาด

ในรูปแบบของ 4 P คือ Product Price Place และ Promotion ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ตั้งใหม่ คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองแพรวบ้านจ่าน ส่งผลให้ชุมชนมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจนมากขึ้น

ภาพที่ 7 อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดอย่างยั่งยืน

6.3 ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

โครงการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนทุกกลุ่มใช้ธรรมชาติทดแทนการใช้สารเคมีในการย้อมใน

การยกระดับผลิตภัณฑ์ และเพื่อสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค รวมทั้งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ทุกกลุ่มหันกลับมาทำวัสดุธรรมชาติมาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ประเภทผ้า

ภาพที่ 8 การส่งเสริมการใช้สีธรรมชาติทดแทนสารเคมี

6.4 ด้านสังคม

โครงการร่วมกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย ม.3 จัดกิจกรรมเพื่อสังคม ด้วยการระดมผ้าป่าข้าวสารและอาหารแห้งภายในชุมชนและจากเครือข่าย เพื่อนำไปช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 จำนวน 60 กว่าครัวเรือน ที่บ้านทับปลา ต.หนองสรวง อ.หนองกุงศรี จ.กาฬสินธุ์ (บริจาคข้าวสาร 340 กก.) ส่งผลให้กลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ตึ่มากขึ้น และ มีความสุขทางจิตใจมากขึ้นที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

ภาพที่ 9 ผ้าป่าข้าวสารและอาหารแห้ง เพื่อนำไปช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19

กิจกรรมที่ 7 จัดตั้งกองทุนพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติในชุมชนเป้าหมาย

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการพัฒนาให้กลุ่มมีกองทุนกลางเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 2 กลุ่ม คือ

1. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย ม.3 ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน ประมาณ 4 หมื่นกว่าบาท

2. วิสาหกิจชุมชนเสื่อเย็บด้วยจักร ปักด้วยมือ กลุ่มสตรีคำบง ปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน ประมาณ 2 หมื่นกว่าบาท

ภาพที่ 10 ประชุมเรื่องกองทุนกลุ่ม

กิจกรรมที่ 8 พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ให้แก่ชุมชนเป้าหมายและชุมชนเครือข่าย จากวัสดุที่โครงการสนับสนุน ได้มีการวางแผนการจัดทำผลิตภัณฑ์ขึ้น โดย มีการตกลงให้กลุ่มผลิตและส่งมอบผลิตภัณฑ์ จำนวนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40 ของจำนวนที่ผลิตได้ ให้แก่โครงการเพื่อนำมาช่วยประชาสัมพันธ์และจำหน่ายเป็นรายได้เข้ามหาวิทยาลัยต่อไป

ที่	กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์ใหม่			
1	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย ม.3	 <p>หน้ากากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 40 ชิ้น ชิ้นละ 30 บาท</p>	 <p>ตุ๊กตาไดโนเสาร์ จากผ้าย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 22 ตัว ตัวละ 305 บาท</p>	 <p>พวกกุกญแจไดโนเสาร์ผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ผลิต จำนวน 280 ตัว ตัวละ 33 บาท</p>	 <p>เป้สะพายหลังผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 20 ใบ ใบละ 600 บาท</p>
		 <p>กระเป๋าเล็กผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 20 ใบ ใบละ 300 บาท</p>	 <p>กระเป๋าเหมผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 10 ใบ ใบละ 365 บาท</p>	 <p>กระเป๋าแทปเล็ทผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 6 ชุด ใบละ 520 บาท</p>	

ที่	กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์ใหม่	
2	วิสาหกิจชุมชนเสื่อเย็บ ด้วยจักร ปักด้วยมือ กลุ่ม สตรีคำบง	 <p data-bbox="564 619 1227 651">ย่ามปักไหมเล็กจากผ้าครามและสีธรรมชาติ จำนวน 80 ใบ ใบละ 400 บาท</p>	 <p data-bbox="1415 628 1908 705">กระเป๋าสะพายเอนกประสงค์จากผ้าครามและสีธรรมชาติ จำนวน 40 ใบ ใบละ 400 บาท</p>
3	กลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้าน โคก	 <p data-bbox="712 1091 1079 1123">เนคไท จำนวน 40 เส้น เส้นละ 400 บาท</p>	 <p data-bbox="1482 1091 1841 1123">เนคไท จำนวน 30 เส้น เส้นละ 400 บาท</p>

ที่	กลุ่ม	ผลิตภัณฑ์ใหม่
4	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มภูไท กุดตาไถ่เก็บขิด	 <p data-bbox="958 555 1576 587">หน้ากากผ้าฝ้าย ครามและสีธรรมชาติ จำนวน 900 ชิ้น ชิ้นละ 25 บาท</p>
5	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรี ทอผ้าพื้นเมืองแพรวา บ้านจ่าน	 <p data-bbox="1128 1053 1406 1139">กระเป๋าถือจากผ้าไหมมัดหมี่ จำนวน 10 ใบ ใบละ 1200 บาท</p>

**กิจกรรมที่ 9 ถอดบทเรียนและจัดทำสื่อเผยแพร่ เรื่อง การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตแบบองค์รวมชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติจังหวัดกาฬสินธุ์
ผลการดำเนินงาน**

ไม่ดำเนินจัดกิจกรรมการเนื่องปรับเปลี่ยนเป็นงจัดซื้อวัสดุ เนื่องจากสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด 19 แต่ได้มีการประเมินการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตแบบองค์รวมชุมชนผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการประเมินพบว่า

- รายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้า เพิ่มขึ้นจากเดิม 1,640 บาทต่อคนต่อเดือน เป็นคนละ 1,980 บาทต่อคนต่อเดือน เฉลี่ย คนละ 340 บาท คิดเป็น ร้อยละ 20.73
- คะแนนความสุข เพิ่มขึ้นจากเดิม 4.13 เป็น 4.37 คะแนน อยู่ในระดับดี เพิ่มขึ้น 0.24 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 5.81
- คะแนนความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม จากเดิม 3.35 เป็น 4.01 คะแนน อยู่ในระดับดี เพิ่มขึ้น 0.66 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 19.64
- คะแนนความรู้/ทักษะในการจัดการผลิตภัณฑ์ จากเดิม 3.03 เป็น 3.87 คะแนน เพิ่มขึ้น 0.84 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 27.59
- คะแนนเฉลี่ยรวม อยู่ที่ 4.08 อยู่ในระดับดี

กลุ่ม	ผู้ตอบ (คน)	รายได้เฉลี่ยจากการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ผ้า (บาท/คน/เดือน)			คะแนนความสุขกาย+ใจ(5คะแนน)			คะแนนความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (5คะแนน)			คะแนนความรู้/ทักษะในการจัดการ ผลิตภัณฑ์ (5คะแนน)		
		ก่อน (พ.ค.63)	หลัง (ก.ค.63)	การเปลี่ยนแปลง	ก่อน (เม.ย.63)	หลัง (ก.ค.63)	การเปลี่ยนแปลง	ก่อน (เม.ย.63)	หลัง (ก.ค.63)	การเปลี่ยนแปลง	ก่อน (เม.ย.63)	หลัง (ก.ค.63)	การเปลี่ยนแปลง
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า พื้นเมืองบ้านดงน้อยม.3	26	800	1,400	600	3.95	4.38	0.43	4.50	0.96	4.50	3.12	4.35	1.23
วิสาหกิจชุมชนเสื้อเย็บ ด้วยจักร ปักด้วยมือ กลุ่ม สตรีคำบง	24	1,400	2,100	700	3.68	4.26	0.58	4.45	1.13	4.45	3.25	4.23	0.98

กลุ่ม	ผู้ตอบ (คน)	รายได้เฉลี่ยจากการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ผ้า (บาท/คน/เดือน)			คะแนนความสุขกาย+ใจ(5คะแนน)			คะแนนความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (5คะแนน)			คะแนนความรู้/ทักษะในการจัดการ ผลิตภัณฑ์ (5คะแนน)		
		ก่อน (พ.ค.63)	หลัง (ก.ค.63)	การเปลี่ยนแปลง	ก่อน (เม.ย.63)	หลัง (ก.ค.63)	การเปลี่ยนแปลง	ก่อน (เม.ย.63)	หลัง (ก.ค.63)	การเปลี่ยนแปลง	ก่อน (เม.ย. 63)	หลัง (ก.ค. 63)	การเปลี่ยนแปลง
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มภูไท กุดตาไถ้เก็บขิด	6	1,500	1,700	200	3.87	4.02	0.15	3.62	0.45	3.62	3.00	3.65	0.65
กลุ่มสัมมาชีพชุมชนบ้าน โคก	15	2,000	2,200	200	4.55	4.56	0.01	3.75	0.33	3.75	3.23	3.68	0.45
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรี ทอผ้าพื้นเมือง แพรวาบ้านจาน ¹	10	2,500	2,500	0	4.60	4.62	0.02	3.72	0.40	3.72	2.54	3.42	0.88
รวม	81	1,640	1,980	340 (20.73%)	4.13	4.37	0.24 (+5.81%)	3.35	4.01 (+19.64%)	0.66	3.03	3.87	0.84 (+27.59%)

¹ อยู่ระหว่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อทดลองจำหน่าย

9. ภาพกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในโครงการ (ที่สื่อถึงการดำเนินการสู่ความสำเร็จ จำนวน 6 ภาพ)

10. งบประมาณ

10.1 งบประมาณที่ได้รับ จำนวน.... 355,520.....บาท

10.2 งบประมาณที่ใช้จำนวน.. 355,520.....บาท

10.3 งบประมาณคงเหลือ จำนวน..... 0.....บาท
 มีแผนใช้งบประมาณคงเหลือ ส่งคืนมหาวิทยาลัยฯ)

11. ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

- 11.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รายได้เฉลี่ยจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าของสมาชิก เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.73
 11.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความสุขของสมาชิก เพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 5.81อยู่ในระดับดี
 11.3 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเข้มแข็งขึ้น ร้อยละ 19.64อยู่ในระดับดี เพิ่มขึ้น
 11.4 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความรู้/ทักษะในการจัดการกลุ่มและผลิตภัณฑ์ เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับดี คิดเป็น ร้อยละ 27.59

12. ปัญหา อุปสรรค

- 12.1 จากการระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมอบรม และศึกษาดูงาน ได้
 12.2 ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้การจำหน่ายสินค้าได้ลดลง

13. แนวทางแก้ไข

- 13.1 ติดต่อประสานงานและสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ ทดแทนการอบรม/ประชุม
 13.2 จัดทำผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนไม่สูง ราคาไม่สูง ทำให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อง่ายขึ้น

14. ผู้รายงาน.....นายรัชชัย เคหะบาล.....ตำแหน่ง.....อาจารย์.....

โทรศัพท์....0815459467.....โทรสาร.....E-mail :tawatchai.ka@ksu.ac.th.....

15. รายงาน ณ วันที่ ...21..... เดือนกันยายน.....พ.ศ.2563.....

ลงชื่อ

(อาจารย์รัชชัย เคหะบาล)

ผู้รับผิดชอบโครงการ

